

SYNNEDSÄTTNING

BAHÁZ BAWA

ST-LÄKARE, SOLLEFTEÅ

JÄVSDEKLARATION

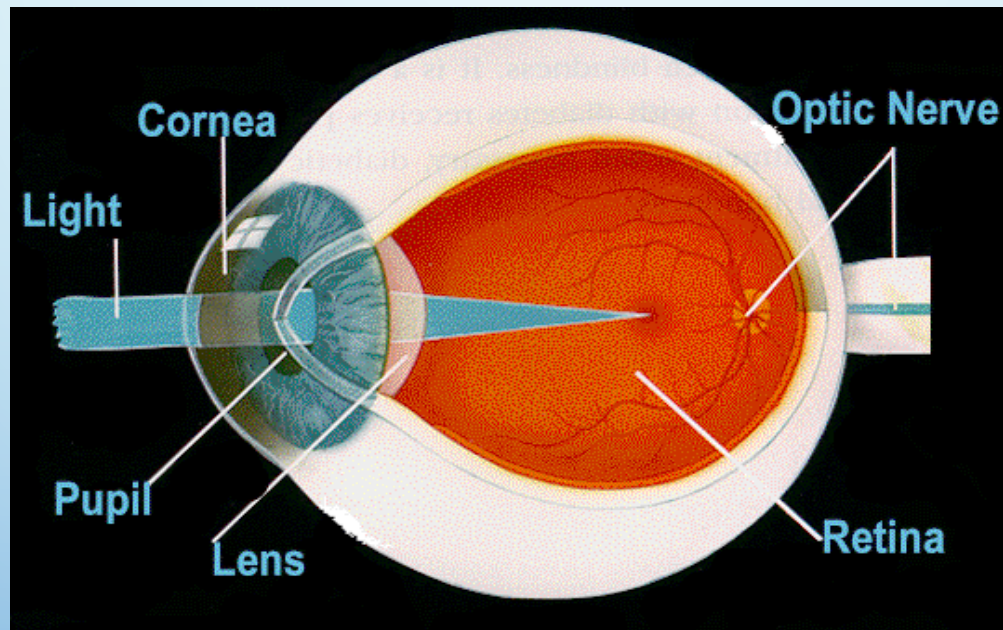
- FÖRELIGGER INGEN JÄVSITUATION, INTRESSEKONFLIKT ELLER ANDRA BINDNINGAR VARKEN EKONOMISKA, KOMMERSIELLA ELLER I HUVUDSAK SOM SAKKUNNIG ÅT LÄKEMEDELSFÖRETAG.

FÖRKLARING AV FUNDAMENTALA BEGREPP

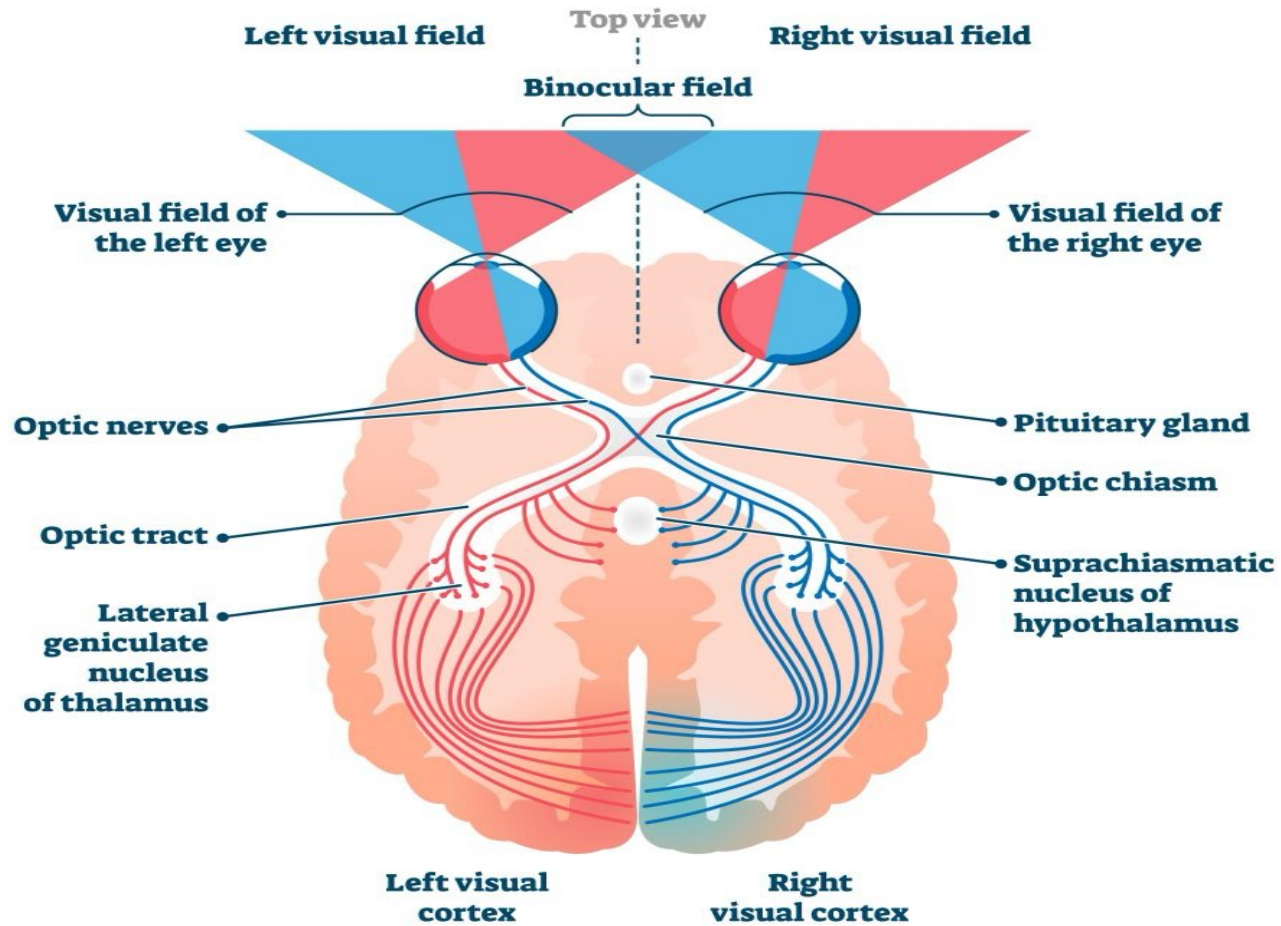
- MED SYNNEDESÄTTNING MENAS DELVIS ELLER TOTAL OFÖRMÅGA AV VISUELL PERCEPTION
- VISUELL PERCEPTION ÄR ETT STORT BEGREPP, ETT PARAPLY BEGREPP OCH I DET BEGREPPET INNEBÄR GROVT SÄTT FÖRMÅGAN ATT KUNNA TOLKA SIN OMGIVNING. OMGIVNINGEN SKA KUNNA TYDAS OAVSETT VID BELYST MILJÖ, I MÖRKER OCH UNDER DET BEGREPPET OMFATTAS ÄVEN FÄRGSEENDE.
- UNDER BEGREPPET VISUELL PERCEPTION INGÅR SYNSKÄRPA MEN VIKTIGT ATT KUNNA GÖRA DISTINKTIONEN ATT SYNSKÄRPA INTE ÄR EXAKT SAMMA SAK SOM VISUELL PERCEPTION.
- SYNSKÄRPA ÄR ETT MÅTT PÅ HUR KLART MAN KAN SE ETT VISST OBJEKT. VILKET INNEBÄR ATT PATIENTER KAN HA FULLGOD SYNSKÄRPA MEN ÄNDÅ HA SYNNEDESÄTTNING.

VAD SKA DÅ TILL FÖR ATT HA FULL GOD SYN?

- LJUS SKA TA SIG IGENOM EN MASSA OLIKA MEDIER FÖR ATT LANDA PÅ NÄTHINNAN DÄR LJUSET REGISTRERAS AV FOTORECEPTORER SOM I SIN TUR OMVANDLAS TILL NEURONALA IMPULSER SOM TRANSMITTERAS MED HJÄLP AV SYNNERVEN TILL SYNCENTRUM I OCCIPITAL LOBEN.
- PROBLEM KAN UPPSTÅ VARSTANS I DENNA KEDJA IBLAND PÅ ETT STÄLLE OCH IBLAND I FLERA MEDIER VARFÖR PATIENTER KAN UPPVISA ETT FLERTAL OLIKA SYMTOM.

VISUAL PATHWAY

ÖGATS OLIKA DELAR FÖR FULL GODSYN

- 1- TÅRFILMEN: VIKTIG MEN OFTA FÖRBISEDD MEDIUM ÄR TÅRFILMEN, ÄR DEN BRISTANDE I KVALITÉ KAN DET PÅVERKA SYNEN
- 2- HORNHINNAN: DENNA SKA VARA HELT GENOMSKINLIG , FÖREKOMST AV ÄRR, SÅR GRUMLINGAR, SVULLNAD ELLER GENERELL PÅVERKAN PÅ DESS STRUKTUR (KERATOKONUS, ASTIGMATISM) GER SYNNEDESÄTTNING
- 3- FRÄMRE KAMMARE: FÖREKOMST AV BLOD ELLER VID KRAFTIG INFLAMMATION KAN DETTA PÅVERKA SYNEN
- 4- IRIS OCH PUPILL: ÄR IRIS INFLAMMERAD ELLER PUPILLEN DEFORMERAD KAN DET GE SYNNEDESÄTTNING

FORTSÄTTNING

- 5- LINSEN: DENNA SKA VARA KLAR OCH GENOMSKINLIG, GRUMLINGAR I LINSEN MEDFÖR TILL SYNNEDESÄTTNING
- 6- GLASKROPEN: SKA VARA TRANSPARENT VID KRAFTIG INFLAMMATION GER DET SYNNEDESÄTTNING
- 7- NÄTHINNAN OCH GULA FLÄCKEN: HÄR KAN DIVERSE SJUKDOMAR UPPSTÅ DÄR VAR OCH EN AV SJUKDOMARNA KAN GE UPPSÄTTNING AV OLIKA SYMTOM. KAN FÖRUTOM PÅVERKAN PÅ SYNSKÄRPAN OCKSÅ GE PROBLEM MED FÄRGSEENDE ELLER MÖRKERSEENDE.
- 8- PAPILEN OCH SYNNERVEN: EN RAD OLIKA SJUKDOMAR KAN UPPSTÅ SOM GER SYNNEDESÄTTNING
- 9- PARIETAL OCH OCCIPITAL LOBEN: EXEMPELVIS EFTER EN STROKE I OCCIPITAL LOBEN KAN DETTA GE SYNNEDESÄTTNING

HANDLÄGGNINGEN AV PATIENTER

- BÖRJAR REDAN I VÄNTRUMMET NÄR PATIENTEN SKA ROPAS UPP. TITTA EFTER UPPENBARA ANSIKTS ASYMMETRIER.
- ANAMNES
- STATUS

ANAMNES

- KAN INTE BETONAS HUR EXTREMT VIKTIG DENNA ÄR.
- MED HJÄLP AV EN UTFÖRLIG ANAMNES TAGNING ENBART KAN MAN SMALNA AV DIFF DIAGNOSER TILL NÅGRA FÅ DIAGNOSER.
- SÄRSKILT VIKTIGT FÖR ATT KUNNA AVGÖRA OM PATIENTEN AKUT BEHÖVER BLI PÅTITTAD AV ÖGONLÄKARE ELLER INTE
- HJÄLPER OCKSÅ ATT KUNNA TÄNKA UT VILKA TYPER AV UNDERSÖKNINGAR SKULLE BEHÖVAS GÖRAS.

ANAMNES 2

- HAR PATIENTEN SYNNEDESÄTTNING, BE PATIENTEN SÅ TYDLIGT SOM MÖJLIGT BESKRIVA PÅ VILKET SÄTT DENNE HAR SIN SYNNEDESÄTTNING OCH HAR PATIENTEN FLERA ÖGONRELATERADE SYMTOM TILLÅT PATIENTEN BESKRIVA VILKET AV SYMTOMEN SOM FÖR PATIENTEN UPPFATTAS SOM MEST PÅTAGLIG
- HAR SYNNEDESÄTTNINGEN TILLSTÖTT AKUT ELLER HAFT ETT LÅNGSAMMARE FÖRLOPP PÅ FLERA MÅNADER?
- HAR PATIENTEN UTÖVER SIN SYNNEDESÄTTNING OCKSÅ ÖGONVÄRK?
- HAR PATIENTEN ÖGONRODNAD, ÖKAT TÅRFLÖDE, LJUSKÄNSLIGHET, TYCKS FÄRGSINNET VARA PÅVERKAT, HUR ÄR DET MED MÖRKERSEENDET?
- GÄLLER PROBLEMET ENA ÖGAT ELLER HAR PATIENTEN SAMMA BESVÄR BESVÄR MED BÄGGE ÖGON?
- HAR PATIENTEN NYLIGEN GENOMGÅTT ÖGONOPERATION, ÖGONLASER BEHANDLING, ERHÅLLER PATIENTEN SPRUTOR I ÖGAT, ÄR PATIENTEN KONTAKTLINS BÄRARE?

ANAMNES 3

- HAR PATIENTEN SEDAN TIDIGARE KÄNDA ÖGONSJUKDOMAR?
- NYTILLKOMNA SYMTOM I ÖVRIGA KROPPEN?
- HAR PATIENTEN ANDRA SYSTEMISKA SJUKDOMAR SOM KAN HA INVERKAN PÅ ÖGONEN?
- LÄKEMEDEL? NÅGOT SOM ÄR NYLIGT INSATT?

KOMPLETTERANDE FRÅGOR SOM KAN STÄLLAS VID SYNNEDESÄTTNING

- ÄR DET SYNSKÄRPAN SOM RENT GENERELLT BLIVIT PÅVERKAT?
- ÄR DET NÅGON SKILLNAD PÅ SKÄRPAN NÄR PATIENTER TITTAR PÅ LÅNGT HÅLL JÄMFÖRT VID LÄSNING PÅ NÄRA HÅLL?
- SYNFÄLTET= ÄR DET INSKRÄKNINGAR I SYNFÄLTET SOM FÖR PATIENTEN ÄR UPPENBARA?
- HINNA= PATIENTER KAN VÄLDIGT OFTA BESKRIVA ATT DET ÄR SOM ATT HA EN HINNA FÖR ÖGAT, BE DE TYDLIGT BESKRIVA HINNAN, ALLTSÅ DESS OMFATTNING, ÄR DEN DÄR HELA TIDEN? GÅR DET ATT SE IGENOM HINNAN ELLER INTE? ÄR HINNAN STATIONÄR ALLTSÅ BELÄGEN PÅ SAMMA STÄLLE ELLER FLYTER HINNAN RUNT? GÅR DET ATT BLINKA BORT HINNAN?
- FLOATERS: GRUMLINGAR SOM KAN BESKRIVAS SOM TRÅDAR, MASKAR, SOTFLAGOR SOM FLYTER RUNT
- METAMORFOPSIER = ATT PATIENTEN TYCKER SE FÖREMÅL SOM I VANLIGA FALL ÄR RAKA SÅSOM BORDSBEN, RADER I EN BOK SOM KROKIGA?
- MIKROPSI = ATT PATIENTEN TYCKER SIG ATT ALLA FÖREMÅL UPPLEVS SOM MINDRE ÄN VAD DE ÄR JÄMFÖRT MED ANDRA ÖGAT
- MAKROPSI = ATT PATIENTEN TYCKER SIG ALLA FÖREMÅL UPPLEVS SOM STÖRRE ÄN VAD EGENTLIGEN BORDE VARA
- SKOTOM = INNEBÄR ATT PATIENTEN TYCKER SIG HA ETT OMRÅDE I SYNFÄLTET DÄR SKÄRPAN ÖVER DET OMRÅDET TYCKS VARA PÅVERKAD MEDAN OMGIVANDE OMRÅDE UPPLEVS SOM MED KLAR SKÄRPA

STATUS

- SYNSKÄRPA
- ÖGONTRYCKSMÄTNING
- DONDERS
- SWINGING LIGHT TEST
- SPALTLAMPA / OFTALMOSKOP

SYNSKÄRPA

- MÄTS MED HJÄLP AV EN SYNTAVLA
- SKA MÄTAS MED ETT ÖGA I TAGET (VID KÖRKORTSÄRENDEN SKA DET MÄTAS OCKSÅ DÅ PATIENTEN TITTAR MED BÄGGE ÖGON)
- BELYSNINGEN I RUMMET SKA VARA TÄNT
- SKA MÄTAS MED BÄSTA KORREKTION, VILKET INNEBÄR HAR PATIENTEN GLASÖGON FÖR KORREKTION PÅ LÅNGT HÅLL ELLER KONTAKTLINSER SKA DESSA VARA PÅ NÄR MAN MÄTER SYNSKÄRPAN. OBS! HAR PATIENTEN LÄSGLASÖGON ENBART SKA DESSA ALDRIG ANVÄNDAS VID UNDERSÖKNING AV SYNSKÄRPAN.
- ANVÄNDER PATIENTEN I VANLIGA FALL KONTAKTLINSER ELLER GLASÖGON MEN INTE HAR MED SIG DESSA, SKA DEN INFORMATIONEN FRAMSTÅ.
- SYNTAVLA KAN SE LITE OLIKA UT MEN GEMENSAMT FÖR ALLA ÄR ATT DE FLESTA HAR EN LAMPA SOM SKA TÄNDAS INNAN ANVÄNDNING, BOKSTÄVERNA ÖVERST ÄR STÖRST OCH FÖR VARJE RAD BLIR DESSA MINDRE. BREDVID VARJE RAD STÅR DET EN SIFFRA I DECIMALTAL EXEMPELVIS 0,5. DENNA SIFFRA INDIKERAR VILKEN SYNSKÄRPA PATIENTEN HAR.
- PÅ SYNTAVLAN ANTINGEN HÖGST UPP ELLER LÄNGST NER BRUKAR DET STÅ I METER VILKET AVSTÅND SOM PATIENTEN SKA HA TILL SYNTAVLAN. KAN VARA ALLT FRÅN 3 METER TILL 6 METER, DÄRFÖR VIKTIGT ATT TITTA VAD SOM STÅR PÅ TAVLAN.
- HAR PATIENTEN SÅ PASS DÅLIG SYNSKÄRPA ATT INTE ENS DEN STÖRSTA TEXTEN KAN LÄSAS DÅ SKA PATIENTEN TESTAS I FÖLJANDE ORDNING, HÅLL FRAM HANDEN CIRKA 0,5 METER FRÅN PATIENTEN OCH BE PATIENTEN ANGE HUR MÅNGA FINGRAR SOM MAN HÅLLER UPP. GÅR INTE DETTA BLIR NÄSTA STEG ATT VIFTA MED HANDEN FRAMFÖR PATIENTENS ÖGA. SER PATIENTEN INTE DETTA HELLER FÅR MAN BELYSA PATIENTEN MED EN FICKLAMPA ELLER LIKNANDE OCH BE PATIENTEN ANGE OM DEN SER ATT DENNE BLIR BELYST RAKT MOT ÖGAT. SER PATIENTEN INTE DETTA HELLER INNEBÄR DET ATT PATIENTEN ÄR BLIND.

0,1

E V D

0,15

K C F E N

0,2

V E F C K D

0,3

F K N E D F E C

0,4

C D V E F N K V N D

0,5

E N C V K E D C F V K N

0,65

C D N E D F K E N C K V

0,8

V E D C E F D V E K F K

0,9

E F V K C N K D C V D E

1,0

E C F V D N C F N V K F

1,25

D F K V E F N C D K N

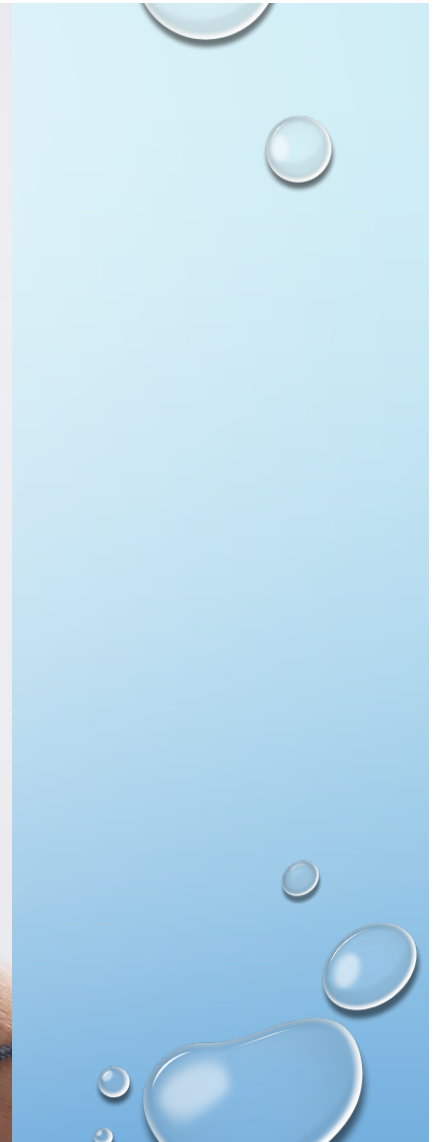
© 2011 Aylta Oy
www.ayltavision.com

HM-Boks
Testavstånd 3m

ÖGONTRYCKSMÄTNING

- TRYCKET I BÄGGE ÖGON SKA ALLTID MÄTAS
- ALLA AKUTMOTTAGNINGAR OCH PVJ SAMT DE FLESTA VÅRDCENTRALER I LÄNET HAR EN SÅ KALLAD ICARE APPARAT.
- TILL APPARATEN MEDFÖLJER PROBER. PROBERNA ÄR TILL ENGÅNGSFÖRBRUKNING.
- PROBEN PLACERAS I APPARATEN.
- PROBEN SKA VARA CIRKA NÅN CENTIMETER FRÅN MITTERSTA DELEN AV HORNHINNAN. ETT ÖGA I TAGET SKA MÄTAS.
- VARJE ÖGA SKA MÄTAS MED 6 TRYCK PÅ MÄTKNAPPEN OCH PÅ SÅ SÄTT RÄKNAR APPARATEN UT ETT MEDELVÄRDE PÅ ÖGONTRYCKET.
- HAR PATIENTEN KONTAKTLINSER PÅ, SKA DESSA AVLÄGSNAS INNAN TRYCKET MÄTS.

SYNFÄLT

- HAR PATIENTEN ANAMNESTISKT PÅVERKAN I SYNFÄLTET KAN MAN SNABBT OCH ENKELT TESTA PERIFERA SYNFÄLTET MED HJÄLP AV DONDERS.

SWINGING LIGHT TEST

- ENKELT TEST DÄR MAN BELYSER ÖGAT MED HJÄLP AV OFTALMOSKOP OCH ALTERNERAR MELLAN ÖGONEN. TITTA NOGGRANT EFTER HUR PUPILLERNA REAGERAR.
- OM TESTET VISAR POSITIVT SÅ KAN DETTA TALA FÖR EN ALLVARLIG ÖGON ÅKOMMA, EXEMPELVIS OPTIKUS NEURIT.
- FÖR ATT ENKLAST UTVÄRDERA DETTA ÄR DET BÄST OM BELYSNINGEN I RUMMET ÄR NEDTONAT.
- TITTA GENOM OFTALMOSKOPET MED SMAL RUND KÄGLA
- LYS FÖRST I ENA ÖGAT OCH SE ATT PUPILLEN DRAR IHOP SIG
- FLYTTA SNABBT TILL ANDRA ÖGAT, DET SKA DRA IHOP SIG TILL UNGEFÄR SAMMA STORLEK

REMISS

- SAMMANFATTA KORT VAD SITUATIONEN GÄLLER. ANGE VILKA ÖGONSYMTOM PATIENTEN SÖKER FÖR. ANGE VILKET ÖGA OCH TIDSPERSPEKTIVET.
- I DET AKTUELLA FYNDET SKA DET ALLTID INGÅ ETT MÅTT PÅ RESPEKTIVE ÖGAS SYNSKÄRPA OCH ÖGONTRYCK. HAR MAN UNDERSÖKT PATIENTEN MED SPALTLAMPAN VAR DÅ GOD OCH BESKRIV VILKA FYND MAN FINNER SÅ NOGGRANT SOM MÖJLIGT.
- NÄMN OM PATIENTEN HAR SEDAN TIDIGARE ÖGONSJUKDOMAR. ANGE OM DE NYLIGEN BLIVIT ÖGONOPERERADE, LASERBEHANDLADE ELLER ERHÅLLIT INJEKTIONER I ÖGAT.
- VID TVEKSAMHETER LYFT PÅ LUREN OCH KONSULTERA OSS.

The background is a light blue gradient that transitions from a pale blue at the top to a slightly darker blue at the bottom. Scattered throughout the background are several realistic-looking water droplets of various sizes. Some are in the top-left corner, some in the top-right, and a cluster of larger droplets is in the bottom-right corner. The droplets have highlights and shadows, giving them a three-dimensional appearance.

FRÅGOR & FUNDERINGAR?